

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... — 16 kor.
 Negyedévre... — 4 "
 Helyben hűtéses borítva:
 Egész évre... — 20 kor.
 Negyedévre... — 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... — 24 kor.
 Negyedévre... — 6 "

176-190
TISZÁNTUL
 POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hetű és
 Szombat utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.
 A szerkesztőség kizárólag visszadáshoz
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.
 Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egyenlő mértékű árak és juttatás.

NAGYVÁRAD, augusztus 1.

A jövő kérdései.

A képviselőház október 10-ik napjáig elnapolta üléseit, megnyitott az ugorkaidény, ami arra alkalmas, hogy eszményi fejtegetésekbe bocsátkozzék a hírlapíró. Természetes, hogy erre szüksége is van, mivel most az elmélet boncolgatása következik a képviselőház gyakorlati ténykedései után.

A koalíciós párt, melylyel szemben Eötvös Károly és pártja, továbbá a nemzetiségiek állanak, pihenni tért, hogy élvezze a jól megérdemelt munka utáni nyugalmat.

Nem foglalkozunk Eötvös Károly pártjával, sem a vele tartó demokratákkal, mivel nálunk a demokráciának hitele, amióta Felegyházán Asztalos anyyira kopromittálta azt, meglehetősen megingott, de meg mivel Magyarország éppen a demokrácia eszméinek uralma alatt áll, ilyen sajátos elvet hangoztatni s az életben nem követni, lehet egy kis társaság szabadalma, de nem általános párturalom alapíróje.

A koalíciós párt arra vállalkozott, hogy Magyarországon a megzavart nyugalmat és rendet helyreállítja.

E tekintetben szükséges volt a király jó akaratát a nemzet részére biztosítani és megmutatni azt, hogy a magyar nem-

zet tud akarni, tud tenni, jogai megvédésében elmegy a legszélső határig; az államot nem veszélyezteti, az államrendet fentartja, erő és okosság nyilatkozik meg tényeiben.

A koalíciós kormány erre alapította a királylyal való kiegyezést és nem számított rosszul.

A nemzet immár teljesítette a király kívánatait, — most következik majd a nemzeti akarat érvényesülése.

Az, aki még most is abban a hitben él, hogy a régi szabadelvűpárt az ő eszméivel feltámadhat, felette téved.

Hogyha a szabadelvűpárt felbomlásának oka nem az erőszak megnyilvánulása és következése nem a Fejérváry-kormány lett volna, mely utóbbi a szabadelvű párt törvénytelen örököséül tünt fel a láthatáron és amely törvénytelen örökösnek hizelegtek a szabadelvűpárt lapjai s azt a nemzet előtt törvényesnek nyilvánítták, akkor még némi remény lehetne a feltámadásra, de mert a kormányzat vezetésétől elterelt szabadelvűpárt a hatalomtól való megfosztatása után többé fel nem vette a küzdelmet, hanem elkövette magát a harakirit, a feltámadásnak többé reménye sincs.

A volt szabadelvűpárt tagjainak taktikája nem volt jó, nem volt tapintatos — a választási küzdelmek idejében

Az az országos visszavonulás s ami ebben megnyilvánult, a taktikázás, néhai Tisza Kálmán iskolájára vall ugyan,

csak hogy az iskola tanárai nem számoltak sem a helyzettel, sem a körülményekkel.

Visszafelé követelni, vagyis a koalíciós miniszterium programján innen maradni már nem lehet, azt csakis tullicitálni kell, tehát az ellenzékbe átmenni — az ut, mert ellenkező esetben a nemzet nem hallgatná meg őket, amint hogy elhagyta 1905. január 26-án.

A volt szabadelvűpártnak fel kell támadnia már annál az intelligenciánál fogva, amelyet tartalmaz, de mint szabadelvűpárt, az ugynevezett 67-es alapon fel nem támadhat, meg nem ujulhat.

Miként a nemes növény, hogyha eljön a hervadás ideje, minden ellenkezés nélkül adja meg magát az ősz és tél hatalmának, hogy tavasszal újból életre keljen, aképen kell a volt szabadelvűpártnak is életre kelni éppen a nemzeti követelések talaján.

Tehát az egyének be kell olvadnia a társadalomba, hogy a közéletnek erőt adjon

A párt megbukott, meghalt, elenyészelt, az egyén azonban megmaradt, ennek érvényesülnie kell a közéletben.

A társadalom nem nélkülözheti az ő kiválóságait, s bizonyára büntetnek el azokat, akik ambíciójuk meg nem valósítása miatt, félre állnak, hogy a nemzeti haladás szekerének gyors iramlása elől kitérjenek.

„TISZÁNTUL” TÁROZÁJA.

A hálátlan vendég.

Csinos falusi házikó gyönyörű virágos kert közepén. Tíz mérföldnyire Párizstól ezt a házikót villának nevezik. Ötven mérföldnyire onnan azonban már kastély a neve. A nyitott verandán két ur ül. A kövérebbik, amelyik büszke fölénnyel a pipáját szívja, ez a háziúr: Riboni ur. A másik, amelyik elegáns párizsi divat szerint öltözött, gondosan ápolt bajusszal és gomblikában gardéniával bizonyos eökelő tartásban ül a hintaszékben, ez a ház vendége: Dutoyeau ur. A két ur elmerengve tekint le a tájra, amely a házat — pardon, a kastélyt — körülveszi.

E pillanatban nem beszélgetnek. Riboni ur valamint mormog ugyan, de ezt nem lehet érteni. Vendége elragadtatással nézi a napfényben uszó zöld pázsitot, a távoli erdőt és a szép kis angol parkot, amely a ház körül elterül, ebben a parkban kővár, fehér alak látható, amely olyan, mint egy felhődarab eső után; az alak nehézkesen hajolgat és virágokat szed. Ez madame Riboni.

A férj (hirtelen megszólal): Dutoyeau, én nem vagyok ám ostóbal!

Dutoyeau (a legnagyobb meglepetéssel): Miért gondolja ezt?

A férj: Mert meg vagyok erről győződve... nem, nem, engem nem lehet rászédni; maga udvarol a feleségemnek.

Dutoyeau (ugy forgatja a szemét, mint egy borjú): A feleségének? No, ez kitűnő! én udvarolnék ennek?

— Ennek? ennek? Na, maga is udvariasabban fejezhetné ki magát... »ennek!... talán madame Ribonit is mondhatott volna.

— Hiszen nem úgy gondoltam. De ez az ötlet... ez a tréfa... igazán kitűnő!

— Tréfa! Csinos tréfa! Udvarolni egy férjes asszonynak, feldolni egy család nyugalmát, az egyenetlenség magvát hinteni egy boldog pár életébe és még hozzá egy régi barát házában — ezt tréfának nevezik Párizsban. Szép tréfa!

— De megbocsát, igazán nem tudom, honnan jutott ez önnek az eszébe. Esküszöm a becsületemre, sohasem gondoltam arra, hogy a feleségének udvaroljak és nagyon kíváncsi vagyok megtudni, honnan a manóból vette ön ezt a gyanút.

— Már az első napokban szemet szurt nekem az ön szeretetreméltó udvariasága és választékos öltözete. Sohasem jött le a szobájából, mielőtt a nagykendőjét meg nem kötötte és a haját szépen rendbe nem simította. Ez nem természetes.

— Micsoda? talán természetellenes?
 — Amikor meghívtam, azt mondtam: »jó-jón, amint van.»

— Mivel éppen az uszodában találkoztunk, így hát uszónadrágban kellett volna jönnöm. No ez kissé túlságosan természetes lett volna.

— De feltűnt nekem az is, hogy a feleségem szintén nagyobb gondot fordít a toilettejére; rizsport tesz az arcára és elhasználja az összes illatszeremet, hogy az ön figyelmét lekösse. Látta, bizonyosságaim vannak.

— Ezt nevezi bizonyosságoknak.

— Várjon csak; velem szemben sem a régi már Hermance. Már nem oly gondos, abba hagyta apró figyelmességeit, amelyhez már hozzá szoktatott és amelyekre nékem indokolt gényeim vannak. Amióta ön itt van, egyetlen egyszer sem simogatta a fejemet.

— No ha ezt előbb mondta volna nekem, külön megkértem volna erre a feleségét; nagyon

Értesítés

Van szerencsém a nagyjóremű közönség b. tudomására, hozni, hogy a mai kor igényeinek megfelelő **katonai és polgári szabó-üzletet** nyitottam, hol is legkitűnőbb bel- és külföldi szövetek dus választékát bocsájtom a n. é közönség rendelkezésére pontos kiszolgálás, valamint szolid árak mellett.

Tisztelettel
Grünfelder János,
 katonai és polgári szabó
 Nagyvárad, Szent János-utca 2.

A vezetés rövid időre az ő kezeikből kiragadtatott, de csak azért, mert a pillanatnyi leleplezés nem találta készen őket s a nemzeti haladás önkénytelenül emelte fel azokat, kik most mint vezetők szerepelnek.

Nem a képesség, nem az előtanulmány, nem a jártasság adta a vezetést a mai vezető egyéneknek át, hanem az a meglepetés, amely a szabadelpvűpártot a küzdelem teréről szorította.

A közélet azonban vesztett azzal, hogy a volt szabadelpvűpárt érdemesebb vezető tagjai azt hitték és hiszik, hogy ők immár teljesen meghalnak, holott a társadalom, a közélet, amelynek reájok szüksége van, hiányukat érzi s mintegy önkénytelenül követeli beolvadásukat a saját kebelébe.

Félre kell tenni immár a mult idő veszteségeiért még mindig fel-feltörő duzzogást, aminek értelme nincs.

Akinek az a felfogása, meggyőződése, hogy a hazát a 67-es alap boldogítja, álljon egy csoportta, akik nem akarnak a koalíciós függetlenségekkel együtt haladni, tömörüljenek a nemzeti követelések mellé külön pártta.

A volt szabadelpvűpárt érdemes tagjai vegyék észre, hogy nem őket tette az új idő skartba, hanem azt az irányt, azt a vezetést, amely 38 éven át nemzeti irányban előre lépni nem tudott, azt melynek jelszava volt: itéljen a nemzet!

A volt szabadelpvűpárt tagjai nem ülhetnek a téltenség homályában, nekik újra kell élniök a közéletben és hogyha politikai szereplésöknek véget akarnak vetni, ám tegyék, ami különben lehetetlen, azonnal a közélet megköveteli tőlük, hogy tevékenységet az erőben, gyarapodást a munkában, fejlődést a haladásban tudjanak érvényesíteni.

Nem szabad engedniök, hogy a nemzet teste, mint a fa az ütött sebet, kiforrja őket.

Dus László.

Wekerle és Andrássy a királynál.

Wekerle miniszterelnök Ischlben tegnap délelőtt 11 órakor kihallgatáson jelent meg a királynál és egy óránál hosszabb ideig volt a király dolgozószobájában.

A miniszterelnök a kormányzat: folyó ügyekről tett jelentést ő Felségének és szóba került a delegáció összehívásának a kérdése is. A kihallgatás folyamán ő Felségének az őszi parlamenti ülészek alatt tervezett budapesti tartózkodásáról is volt szó.

Wekerle után Andrássy Gyula gróf belügyminiszter jelent meg a királynál kihallgatáson.

Mindkét magyar miniszter délután látogatást tettek az udvarnak Ischlben tartózkodó tagjainál, Szalvator kir. hercegnél és Gizella hercegnőnél, fél 3 órakor pedig ismét megjelentek a király villájában és részt vettek az udvari ebéden.

A hivatalos lap mai száma közli a Svájccal kötött kereskedelmi szerződést és az ennek életbeléptetésére vonatkozó *Nyilatkozat* továbbá a Svájccal kötött állategészségügyi egyezmény becikkelyezéséről szóló törvényeket, közli továbbá a magyar delegáció határozatainak legfelsőbb jóváhagyását és meghirdeti az 1906. évi rendes állami költségvetésről szóló törvény életkeléptetését. Az állami költségvetés már meg is jelent az Országos Törvénygyűlésben. Ara: 1 K. 40 fill.

Jekelfalussy és Darányi. A honvédelmi miniszter ellen szított hajsza újabb tápot nyert a rosszakaratu sajtóban. Jekelfalussy Lajos miniszter ugyanis mint fővárosi tudósítónk jelenti, újabban nyilatkozik a közte és botos ipánja között felmerült esetről. Hogy eljárása korrekt és törvényes voltáról meggyőzze azokat, akik Magyarországon még higgadt itélőképességgel bírnak (mert a Népszava és népbolondító társai részéről rája szórt rágalmak nem igen alterálhatják és irányíthatják cselekvését), védelmére kijelentette, hogy Kovács György cselédjével szemben teljesen úgy járt el, amint őt erre nézve *Darányi* utbaigazította. Így hát elesik az a föltevés is, mintha Jekelfalussyt törvényeink nem ismerése ragadta

volna el. Darányiról pedig nem lehet feltenni azt, hogy törvénytelenre adott volna minisztertársának tanácsot.

Popovics Sándor pénzügyminiszter.

A fővárosi lapok abbéli hírével szemben, mint-ha Wekerle Sándor pénzügyminiszter a pénzügyi tárcáról Popovics Sándor pénzügyi államtitkár javára lemondana, illetékes helyről kijelentik, hogy e hír nem felel még a valószínűségnek. Wekerlének esze ágában sincs a pénzügyi tárcát kiadni a kezéből.

Wekerle szabadságon?

Wekerle miniszterelnök nyári szabadságáról terjesztett hírek alaptalanok. A miniszterelnök egész nyáron hivatalában marad és nem megy szabadságra.

Lám, lám! Hát akkor mire való volt már élceket is faragni arról, hogy Wekerle a hosszú szünet indokául Hodzsa Milán kifogására azt a temérdek nagyjelentőségű munkát hozta fel, melyet a minisztereknek még a nyár folyamán el kell végezniök.

Persze, persze. Valami ürügy csak kell, hogy hirdethessék erről a kormányról a semmittevést. Ha ugyan van, aki elhiszi pláne nekik

A budapesti ügyvédi kamara gyűlése.

Vázsonyiék terrorizmusa.

Ismeretes, milyen hullámokat vert fel a képviselőházban a *»Világszabadság«* című szociálista lap elkobzásának ügye. A demokraták interpellációja és felszólalása révén, melyet el lehet mondani, egyenesen a haladóparti és a szociálista lapok provokáltak. Polónyi igazságügyminiszter akkor különösen Vázsonyi felszólalása nyomán tényesen igazolta a lap lefoglalásának törvényességet, úgy hogy a demokraták hetvenkedése csufos kudarcot vallott a képviselőházban. A sajtó azonban nem csitult el, hanem a legnagyobb vehemenciával támadta Polónyit, különösen mikor Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter kiadta ismert rendeletét a nyomtatványok lefoglalásakor követendő eljárás tárgyában.

szívesen gyönyörködtem volna abban, amint madame az ön fejcskáját simogatja.

— Uram, ne tetézze gyalázatosságait még gunnyal is! Egyelőre ugyan csak a gyanu kínozza engem, a kin azonban máris elviselhetetlen. Nemcsak az ön társaságában változtak meg a szokásaink, hanem egész családi életünk mássá lett. Egy idegen valaki feldulja a boldogságot; egy kukac beturakodott a mi gyönyörűségünk almájába. És ez a kukac ön, Dutoyeau! Ön, ön! a feleségem álmaiból megtudtam, hogy álmaiban az ön nevét suttozja; hát ehez mit szól?

— Pardon, pardon; ön azt bizonyítja nekem, hogy tudtomon kívül mélyebb benyomást keltem madame Riboni lelkében, amit élénken sajnállok. De mit tehetek erről én? . . . Különbben látta-e csak egyszer is, hogy tulleptem az udvariasság határát? Látott-e részemről csak egyszer is valami kétértelműséget, vagy gyanus mozdulatot?

A férj (nagylelkűen) Ne beszéljünk többé erről, Dutoyeau! Csak tudtára akartam adni, hogy nem vagyok ostoba. De ha megígéri nekem, hogy abba hagyja a törekvéseit . . .

Dutoyeau: De ezer ördög, én nem töreksem semmi után.

— Ne mentesse magát, hiszen megbozsátok önnek, tudom jól, ön fiatal s nem lehet tisztában a dolog hatásával. Párizsban megszokta, hogy minden asszonynak udvaroljon, ebben nincsen még semmi (elérzékenyedik,) de

gondolja meg, hogy én szeretem a feleségemet aki mindennem e földön és aki . . .

— Akar-e végre meghallgatni engem is? Esküszöm, hogy soha eszemagában sem volt udvarolni a feleségének!

(A férj hitetlenül rázza a fejét.)

— De ezer ördög, hiszen esküszöm, hogy nem! . . . Különbben is madame Riboni korában . . .

— Mit? a korában?

— No igen, az ön felesége már nem egészen fiatal, ezt csak nem tagadhatja.

A férj (megbotránkozva:) Természetesen nem gyermek már, de ha kifestené és felcícomázná magát, mint a maga párizsi hölgyecskéi, akkor persze nem keresné a korát!

Dutoyeau (belátja, hogy bakot lőtt:) Kedves barátom, belátom, hogy túloztam; csak azt akartam mondani, hogy madame kora az enyémhez képest . . .

A férj (dühösen:) Igen, de hiszen én csak öt évvel vagyok idősebb magánál, mégis majdnem beillenék az apjának. De mit akar hát mindig a korával? (Hermancera mutat, aki virágait csokorba kötve közeledik; kipirult arca olyannak tűnik most fehér ruháján, mint egy érett paradicsom valami gleccseren.) Hát nézze meg őt; nem ugrándoz úgy, mint egy madárka? no, mit szól hozzá? . . . Az ő kora! Pongyolában olyan, mint egy baba; különben el sem képzelhetek elragadóbb valamint nála . . . Az ő kora! Csak látná, milyen bájosan játszik velem,

ha pénzt akar; egyszerűen édes! Az ő kora! Hát mutasson nekem egy husz éves asszonyt, akinek ilyen üde az arcszíne és akinek ilyen alakja van. No hát kérem, mutasson csak egyet is! (Mint hogy Dutoyeau nem hozott magával ilyen megmutatni való husz éves nőt, megelégszik azzal, hogy feleletül a vállát vonogassa.)

A férj (tolytatja:) És milyen finom kezei vannak! Észre vette már, milyen finomak a kezei? Az ő kezeinek nincs kora!

Dutoyeau: De kedves barátom, hogy boszankodhatik amiatt, mert azt mondtam, hogy a felesége tiszteletreméltó asszonyság!

A férj (dühösen:) Arról szó sincs! Megengedem, hogy tisztelje a feleségemet, de kikérem magamnak, hogy azt mondja, rut

Dutoyeau (ordít:) Százezer ördög! Hisz azt nem mondtam. Bájos, szép asszony, de ismétlem, sosem éreztem kedvet, hogy neki udvaroljak. Csinos, bánom is, ha szép is, de nekem nem tetszik, nem is kellene!

A férj (sápadtan a dühtől:) Hermance nem tetszik magának? nem kellene magának?

— Nem.

— No hát, kedves barátom, ha a feleségem magának nem tetszik, akkor vigye el innen az ördög . . . mit keres hát nálunk?!

Léon Xanrof.

A kudarc fájt a demokratáknak. Hogy tehát a szenvedett vereségükért kárpótlást nyerjenek, a sajtószabadság védelmének álnok örvén áttették a csatateret a budapesti ügyvédi kamarához.

Több demokrata és zsidó ügyvéd aláírásával, köztük szerepel Magyarország legnagyobb politikai kóklere Eötvös Károly is, kérvényt nyújtottak be az ügyvédi kamarához rendkívüli közgyűlés összehívása iránt, hogy ha már a Házban kikaptak, hát innen visszaüthessék Polónyit.

A rendkívüli közgyűlést Szivák Imre kamara elnök mára hívta össze, ő is nyitotta meg a kamarának mintegy 4-500 tagja jelenlétében. Az elnök mellett foglaltak helyet az emelvényen Papp József titkár és Baracs Marcel kamarai ügyész.

A hangulat felettébb izgatott volt, mert Vázsonyiék teljes harci kedvvel esőditették fel a velük hasonszőrűeket.

A kamara vezetőségének álláspontjával szemben három határozati javaslatot terjesztettek be Vázsonyi Vilmos, Kadossa Marcell és Milasin Vilmos ügyvédek.

Dr Vázsonyi Vilmos határozati javaslata a következő:

Határozati javaslat. A budapesti ügyvédi kamara tiltakozik az 1896. XXXIII. törvény-cikknek az igazságügyminiszter ur által nyújtott olyan értelmezése ellen, mely szerint ezen törvény és rendelet a sajtótermékek előzetes lefoglalását megengedi. E rendeletet törvénybe ütközőnek és a közszabadság szempontjából veszedelmesnek nyilvánítja. A kamara Lányi alatt állást foglalt, ahoz az álláspontjához most is ragaszkodik és kárhoztatja, hogy egy alkotmányos kormány minisztere szabadsághellenes eszközökhöz nyúl.

Dr Kadossa Marcelé pedig ez: Határozati javaslat. A budapesti ügyvédi kamara megbotránkozását fejezi ki afölött, hogy a tagjai sorából lett igazságügyminiszter ur első kormányzati ténykedései közé oly rendelet kiadása tartozott, amely a kabinet noirt igazságszolgáltatási intézményé teszi és a bünvádi perrendtartás hozagába olyan rendelkezéseket helyez el, amelyek alkalmasak az alkotmány leghatályosabb biztosítékának, a sajtószabadságnak megfojtására. Különösen kárhoztatandónak találja a budapesti ügyvédi kamara az igazságügyminiszter rendelkezését azért, mert rendelete májdnem szószertit való megismétlése a Lányi-féle rendeletnek, amelynek így a törvényesség szentesítését adja meg. Utasítja a közgyűlés az elnökséget; Intézzen feliratot a miniszter urhoz oly értelemben, hogy a budapesti ügyvédi kamara a sérelmes rendelkezések hatályon kívül való helyezését kéri.

Milosiu Vilmos határozati javaslatában a sajtószabadság intézményei biztosítékait sürgeti.

Baracs Marcel kamarai ügyész a kamara vezetőségének álláspontját indokolja. Ot nevedórás beszédének végkövetkeztetése az, hogy a kamara szavazzon bizalmát az igazságügyminiszternek.

Vázsonyiék irtózatot tumultust csapnak, Vázsonyi éktelen dühhel közbe kiált:

— Az elnökség obstruálni akar.

A demokraták zivaján végig hársog olykor Babó Mihály képviselő helyeslése:

— Igen jogosan cselekedett Polónyi. A sok hitványságot nem szabad megtűrni a sajtóban. Kell a prevenció a sajtó visszaélései ellen.

Balkányi Lajos és Blumgrund Adolf fel-

szólalása után Baracs a zárszó jogával akar élni.

— Nem kell! Szavazzunk! — bömböl a zsidódemokrata tábor.

Kadossa visszavonja határozati javaslatát és Vázsonyiékhoz csatlakozik. Félt hogy máskülönben a kamara vezetőségének álláspontja győz.

Eközben 10 tag aláírásával névszerinti szavazást kérnek. A névszerinti szavazást kérő ívet átnyújtják az elnöknek.

— Elakarják huzni az ülést! — zugják Vázsonyiék.

Az elnök felolvassa az ívet és az aláírtak nevét. Egy aláíró, a ki Polónyi irodájában dolgozott, hangos kifakadásokkal illetnek.

A legnagyobb zajban ejtik meg a szavazást, melynek eredménye, hogy Vázsonyi Vilmos határozati javaslatát elfogadták.

Az izgalmas ülés délután fél 7 órakor ért véget.

El vagyunk rá készülve, hogy a helyi lapok ezt a sajtószabadság diadalaként fogják feltüntetni. Hogy oktan örömlünknek léket vessünk, emlékeztetjük őket arra, hogy mikor egy helyi új lap a Fűchsl Mór esetével foglalkozni akart, épen a helyi sajtó több embere volt legjobban rajta, hogy a lapot elkobozzák. S mikor az elkobzás a nyomdában megtörtént, micsoda gaudiummal voltak. Akkor kellett a prevenció?

Miniszter és botos ispán.

Micsoda megdöbbenő rosszakarat kellett annak a hajszának megindításához, mely napok óta tombol a haladópartii és szociáldemokrata lapok hasábjain közmegebotránkozására minden tisztességes embernek Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter ellen. A hajszá annyira elmérgesedett utóbb, hogy a szabadságon volt miniszter kénytelen volt szabadságát megszakítva, Budapestre felutazni, hogy a fékteten rágalomnak, melyeknek a koalíciós sajtó egy része is felült, a való tényállást megvilágító nyilatkozatával véget vessen.

A »Magyar Távirati Iroda« utján közzétett nyilatkozatából a miniszternek és Kovács György volt cselédje ügyvédjéhez Csanádi Pálhoz intézett leveléből módunk van most a valódi tényállást megismerni. Ez a tényállás a sajtó egy részének oly nagytoku elfajulására és lelki ismeretlenségére mutat, amilyenről magának magyar közvélemény eleddig fogalmat alkotni nem mert.

Nem árt tehát, ha e nyilatkozatok alapján a való tényállást itt tömören megismertetjük olvasóinkkal, hogy az eset kapcsán történt visszaélés emlékét lelkébe vésve tanulja ismerni a maguk igaz mivoltában a sajtó perverz alakjait, melyek még alig néhány hónapja egy törvénytelen kormányhatalom oltalma alatt büntetlenül gázoltak át köz- és magánszabadságokon, most pedig e szabadságok védőiként szeretnének szerepelni.

A valódi tényállás íme a következő: Kovács György a miniszternél hamis cím alatt, őt félrevezetve kapott és vállalt szolgálatot. Mert az ispán címet magában foglaló gazdatiszti minősítéssel nem bírt, amennyiben csak földmivelési iskolát végzett. Kvalifikációja nem volt több, mint amennyit a legutolsó béresgazdától is megkivánnak.

Ilyen botos ispán minőségében Kovács

sok kárt okozott a miniszternek, úgy, hogy ezért október 1-ére felmondtak neki, de a felmondást csak hatósági kézbesítéssel fogadta el. Kovács azonban nem akarta bevárni ezt az időt, hanem hirtelen elhatározással július 22-én bejelentette, hogy rögtön távozni akar. A miniszter beleegyezett.

A gondozására bizott gazdasági leltár átadásakor azonban számos hiány mutatkozott, melyekre vonatkozólag a miniszter személyes vizsgálatot készült tartani. Kovács azonban ez elől — volt oka rá! — megszökött, sőt előzőleg éjnek idején ingóságait is titokban elvitette nyilván, hogy szökését észre ne vegyék!

Ezt a szökőrt cselédet, ki saját beismerése szerint pénzzel is tartozott a miniszternek, tartóztatta fel szökésében a miniszter, mihez feltétlen és törvényes joga van bárkinek is, tehát a honvédelmi miniszternek is.

Hogy szökésében feltartóztatták, Kovács maga spontán ajánkozott arra, hogy a fenforgó különbözetet kiegyenlíthesse, amibe a miniszter beleegyezett. Hogy Kovácsnak más bántódása nem esett, azt csak a miniszter humánus és méltányos lelkületének köszönheti.

Nem igaz tehát az, hogy Kovács György ok- és felmondás nélkül lett elbocsátva szolgálatából; nem igaz, hogy Kovács az ispán címet magában foglaló gazdatiszti minősítéssel bírt; nem igaz, hogy a miniszter Kovácsot le tartóztatta; nem igaz az esetből kifolyólag semmi, ami miatt a honvédelmi miniszter eljárását méltán gáncs és kifogás érhetné:

hanem csupán az a rosszakarat az igaz, amelylyel ezt az esetet elferdítették a közvélemény félrevezetésére; a lelkületnek csupán az a szinte kétségbeejtő elfajulása igaz, amelyből e rosszakarat táplálkozott és sajnos! az igaz, hogy Magyarországon még mindig büntetlenül lehet embervadászatot folytatni.

Szívelje meg a magyar közvélemény ez igazságokat s mondja meg lelke szerint igazán, nincs-e igazam, mikor kijelentem: nem sajtószabadság kell az ilyen elvetemült népségnek hanem derés és kutyakorbács. **P.**

Az orosz forrongás.

Ha a magyarországi politikai és társadalmi viszonyokat valaki, aki az itt uralkodó állapotoknak nem közvetlen szemlélője, azoknak a lapoknak a közleményeiből akarná megismerni, melyek ma a lehangosabbak nálunk s utonutólen törvénytisztegetést, alkotmányvértést vélnék lehetni a magyar kormány ténykedéseiben s helylyel-közzel olyan kétségbeejtő üvöltésbe mintha Magyarországon már lélekzetet sem szabadna vennünk, hát az a jámbor valaki nagyon csalódnék.

Az orosz eseményekről érkező olykor tendenciózus jelentéseknek sem szabad felülnünk, ha magunknak az orosz helyzetet elképzelni akarjuk. A forradalom mindig hangos, hivi minden kicsiséget felfújnak, hogy a maguk törekvései iránt még a külföldön is hangulatot és rokonszenvet keltsenek. Csak a komoly munka néma, csak a dolgozók nem lármáznak, hanem tesznek.

Hogy az orosz miniszterelnök több rendű nyilatkozatával az európai közvéleményt is tájékoztatni akarta, az nagyon érthető és indokolt, ha tekintetbe vesszük, hogy az európai zsidó sajtó mily féktelenül igyekezett a közvé-

leményt a forradalmi törekvésak javára megdolgozni. De Stolypin nyilatkozatai kedvezően befolyásolták az orosz nép hangulatát is.

Bizunk benne, hogy Stolypin meg fogja mutathatni, hogy egy hatalmas birodalom sorsát sem a külföldi zsidó sajtó, sem egy pár bel-földi lármás alak nem intézheti. Hiába igyekszik a szociáldemokrata lelkiismeret minden elképzelhető módon hozzáférni a hadsereghez, a kormány komoly munkája fogja leleplezni az ő áldatlan törekvéseit és a jámborokat kiábrándítani ostoba jelszavaikból.

Az ujabban jelentett katonai zendülések nem bizonyítanak még amellett, hogy a hadsereg a forradalomé. Épen a sveaburgi zendülésnél tűnt ki, hogy a gyalogság hűségesen tartott a kormány mellett.

Távirataink:

A szociáldemokraták izgatásai

London, aug. 1. A feloszlatott дума szociáldemokrata csoportjának volt képviselői terjedelmes kiáltványt intéztek a hadsereghez s felszólítják, hogy ne engedelmeskedjék a kormánynak, mert a kormány a népképviselést feloszlatva és szembe helyezkedett a néppel.

A kiáltvány szóba hozza a Rosszijaának megcáfolt hamis hírét s ezzel kapcsolatban is buzdítja a hadsereget, hogy ne támogassa a kormányt, amelynek Németországgal és Ausztria-Magyarországgal titkos megegyezése van arra, hogy szükség esetén azok a csapatok bevonuljanak Oroszországba. A kiáltványt sok titkos nyomdában temérdek példányban ki nyomatták és minden elképzelhető módon becsempészték a kaszárnyákba.

Pétervár, augusztus 1. A szociáldemokrata дума képviselőinek a tengerészethez és a hadsereghez intézett manifesztumának szövege a következő: A cár vonakodott a nép választottjait meghallgatni, inkább a nagyhercegekre, és földbirtokosokra hallgatott. A rendőrség kémeikkel árasztotta el az országot, vajjon fogtok-e a népre, testvérekre sortűzet adni, mibor tudjátok, hogy testvéretek a haza szabadságáért küzdenek.

Katonák forrongása.

Pétervár, augusztus 1. A Birseviya Vjedomosti állítólag hivatalos jelentések alapján tudni véli, hogy Sveaburgban négy cirkálóhajó a felkelőkhez ment át.

Budapest, aug. 1. (Saját tud. távirata.) Stocholmból jelentik: A Sveaborg erődben az elmúlt éjjel a tüzéség közt zendülés ütött ki. A zendülő tüzések, mikor őket lefartóztatni akarták, ágyukból lövöldöztek. Hír szerint vagy 500 embert megsebesítettek. A gyalogkatonaság hű maradt a kormányhoz.

Agyonlőtt dumaképviselő.

Pétervár, augusztus 1. A Rets jelenti, hogy Herzenstein volt дума képviselőt, a kadeipárt egyik vezetőjét tegnap délután Finnországban, egy ottani nyaralóhelyen agyonlőtték.

A Rets-hez már a merénylet előtt kérdést intéztek Moszkvából, hogy igaz-e, hogy Herzensteint agyonlőtték. A lap ebből azt következteti, hogy a merényletet a kormány hívei követték el.

Tatórok és örmények.

Odessa, aug. 1. A tatárok elfoglalták az Ovgarani hegyszorosot és az örmények közt véres mészárlást vittek végbe.

Kettős halál a vasuti kocsi tetején.

Borzalmas szerencsétlenség történt az Ermihályfalva—Debrecen között fekvő vasutvonalon.

Tegnapelőtt tömegesen utaztak az Érmellékről a katonának besorozott ifjak Debrecenbe, hogy bevonuljanak a csapatokhoz. Az Ermellék tudvalevőleg a debreceni hadkiegészítő kerülethez tartozik.

A Szatmár felől jövő vonat kocsiját tudvalevőleg a Budapest felé menő vonat viszi tovább Debrecenből.

A lámpagyújtogató a kocsi tetején végig ment, míg a vonat Debrecenben megállt, hogy meggyujtsa a lámpákat.

Az egyik III. osztályu kocsinak a tetején azután visszarettént, olyan rémes látvány tárult elébe.

A lámpagyújtogató, Kelemen Antal két, a felismerhetetlenségig összeroncolt hullát talált ott vérében feküdve. Arcuk csupa huscafát volt s testük többi része is összeroncólva.

Azonnal jelentést tett a vasuti állomásfőnöknek, aki telefonon értesítette a rendőrség bűnügyi osztályát.

Ezalatt természetesen elterjedt a rémes eset híre az állomáson.

A III. osztályu kocsit a postaépületen túl helyezték el s azon rajta maradt a két hulla is érintetlenül.

A rendőrség bűnügyi osztályának emberei nyomban megjelentek a helyszínén. Felmentek a III. osztályu vasuti kocsi tetejére, ahol is a tisztí főorvos csak a beállott halált konstatalhatta.

A két hulla zsebeit átkutatván, megállapították, hogy két katonaköteles *diószegi* parasztleány a szerencsétlenül járt és pedig *Makai Ferenc*, aki a 2-ik honvéd huszárezredhez és *Szabó Ferenc*, a ki a 39-ik debreceni közös gyalogezredhez volt szolgálattételre besorozva.

Mindkettő ott lelte halálát a kocsi tetején, ahova minden valószínűség szerint részegen mentek fel.

Hogy a szerencsétlenség miképpen történt, azt gyanítani lehet, bizonyosat nem tud senki. Csak a hidon levők láthatták, ha ugyan járt arra akkoriban valaki, de eddig azonban még még senki sem jelentkezett vallomástételre.

Minden esetre úgy történhetett a dolog, hogy *Makai Ferenc* és *Szabó Ferenc* a civilelettől elbucszandó, többet ittak a kelletténél s azután kimentek a folyosóra. Ott is melegük lévén, a lékező üléshez felvezető lépcsőn felmentek s kiléptek a kocsinak a tetejére.

Hogy ez mikor történhetett, nem tudhatni, de valószínű, hogy a Nagy-Csere és Debrecen állomás közt.

A két legény azután nem tudta, hogy a vasuti hid és a vasuti kocsi teteje közt nincs olyan nagy hely, hogy egy ember álló, vagy ülő helyzetben is elférhetne. A hidnál azután a két álló, vagy ülő helyzetben levő legényt a vasuti hid összeroncolta.

A rendőrség vizsgálatot tartott és megállapította, hogy a szerencsétlenség a műhelytelepi átjáró hidnál s csak így történhetett. Abból, hogy a hullák felső része van összeroncólva s hogy a vasuti hid és a kocsi teteje közt csak annyi hely van, hogy fekvő helyzetben elfér egy ember, meg lett állapítva, hogy a két legény valószínűleg ült a kocsi tetején.

Miután a vizsgálatot befejezték, a hullákat hordágyon beszállították a közlőházba, a szerencsétlenül jártak hozzátartozóit pedig táviratilag értesítették az esetről.

A két legény *Ermihályfalván* szállott fel a vonatra, átszállva a székelyhídi vicinálisról

UJDONSÁGOK.

Alhir Zichy Jenő grófról.

Több fővárosi lap is hozta az elmúlt napokban azt a feltűnést keltő hírt, hogy *Zichy Jenő* gróf, Székesfehérvár országgyűlési képviselője visszalép a politikai pályától, lemond a mandátumáról. Visszalépésének okául *Zichy Jenő* súlyosabb természetű megbetegedését hozták fel.

A hír természetesen gyorsan terjedt és sokan egészen hihetőnek találták. E hír valódisága iránt érdeklődve a Fejérmegyei Napló munkatársának sikerült közvetlenül magától *Zichy Jenő* gróftól hiteles információt szerezni annak alaptalansága felől.

Zichy Jenő gróf a legnagyobb indignációval utasította vissza a róla keltett eseten hitesztelést, amely se ő tőle, sem pedig közvetlen környezetétől nem vehette eredetét s az újságírás körében legnagyobb lelkiismeretlenségnek nevezte azt az eljárást, a mely üres, légből kapott koholmányokkal traktálja az olvasóit.

— Miért lépnék vissza? — mondá. Nincs nekem semmi bajom. A mi volt — Istennek hála — elmúlt már. A minap Magaslakra mentem s a hegy alján levő gyártól lovon tettem meg az utat a hegytetőig, még pedig 42 fokos melegben. Ez a hőség egy időre tönkretette az egészségemet, napszúrást kaptam s hosszabb időn át ugyszólván eszméletemen kívül voltam. Azután a kimerültség következtében három napig aludtam.

Rokonaim, *Zichy János* és *Zichy Aladár* grófok megijedtek s egészségi állapotomat féltve rábeszéltek, hogy vétessem fel magamat a rákospalotai Niedermann-sanatoriumba. Ott voltam három hétig, Pihenem, ha ugyan pihenésnek lehet nevezni azt a helyet, amely egészen más, súlyosabb természetű betegek számára alkalmas. A napokban elhagytam az intézetet s egy napig szentiványi birtokomon voltam. Most ismét visszatérek Budapestre. A napszúrás okozta betegséget teljesen kihevertem már s csak néha érzek némi bágyadtságot. Lelki és testi erőm még mindig a régi. Hiszen június 28-án tartottam a delegációban egy nagy beszédet, a melyben *Goluchowszkit* támadtam s a mikor a pártom ott cserbenhagyott.

A visszalépéshez nekem — mint mondám — absolute semmi kedvem, sőt — úgy érzem — okom sincs.

S csakugyan olyan jókedvűen, oly vidáman társalgott több dologról, a sanatoriumban töltött napjairól, mulatságosan szinezve ki a vele szemben elkövetett bánásmódot. Végül pedig kijelentette, hogy visszamegy Rákospalotára s mivel az ott kezelt 37 beteg között többen vannak, a kiket akaraton kívül s kellő ok nélkül tartanak a betegek között, mindent el fog követni azok kiszabadítására.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy *ugy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküdeni sziveskedjenek* hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

* **Személyi hírek.** Dr. Virágh Béla kir. ügyész 6 heti szabadságát ma kezdi meg. Távolléte alatt Lázár Márton kir. alügyész fogja helyettesíteni. — Fráter Kálmán árvaszéki helyettes elnök, mint az elnöki teendők jelenlegi intézője 6 heti szabadságra ment. Szabadsága alatt az elnököt Ferzsák István árvaszéki tanácsvezető elnök helyettesíti.

* **Porciunkula bucsu a kapucinesoknál.** Ünnepek van ma, aug. 2-án a Szent Ferenc (kapucinus) rend összes zárdáinak. Ma tartják meg u. i. az ugynevezett Porciunkula bucsut. Ez alkalomból a kapucinus rend nagyváradai társházának templomában délelőtt fél 10 órakor Kledorfer Lambert hely háztönök szentbeszédet mond, mely után Palotay László pápai praelátus ünnepélyes szent misét tart.

* **Közigazgatási ülés a városházán.** Nagyvárad város közigazgatási bizottsága ma, csütörtökön, aug. 2-án délután 3 órakor tartja rendes havi ülését.

* **Az amerikai püspökség.** Egyházi körökből kiszivárgó hírek szerint a szentszék az amerikai gör. kath. püspökség felállításában már döntött, sőt az új egyházmegye első főpásztorát is kiszemelte dr. Demcsuka Miklós személyében. Demcsuka sz. Bazil rendű szerzetes és Rómában a sz. Athanáz kollégium rektora. Egykor a lemergi egyházmegye kötelékébe tartozott. Így hát e fontos állás élére galíciai ember kerül.

* **Ünnep a görög egyházban.** A gör. kath. és gör. keleti hívek Iltés próféta ünnepét ülik ma. A templomokban a szokásos időben isteni tiszteletek lesznek.

* **Uj anyakönyvvezető.** A belügyminiszter tegnap tudatta Biharvármegye alispánjával, hogy az erdőgyoroki anyakönyvi kerületben megüresedett anyakönyvvezetői helyre Borbély László jegyzőt nevezte ki. Az új anyakönyvvezető már eddig is teljesítette az anyakönyvi teendőket, melyekben a miniszter jelen kinevezése megerősítette.

* **A kivándorlás megnehezítése.** Tranwal és Orangeből átirat érkezett a magyar belügyminiszteriumba, mely szerint az oda kivándorlók csak az esetben fognak bebocsájtást nyerni, hogy ha irni és olvasni tudnak. A belügyminiszter erre vonatkozólag tegnap köriratot intézet minden vármegye törvényhatóságához, hogy a két idegen átirat értesítéséről a közönség tudomásul bírjon, nehogy esetleg a kivándorló illetőségi helyének költségére akarata ellenére is vissza utazzék.

* **A megyei közigazgatási bizottság ülése.** Biharvármegye közigazgatási bizottsága tegnap délelőtt tartotta meg augusztus havi ülését. Az ülésen jelen voltak Glac Antal főispán elnöklete alatt Fetser Antal, Keszthelyi Zoltán, Balázsházy Iván, Jancsó Károly, Cziffra Gerő, Mayr Sándor, Lázár Márton, Szirmay Miksa, gróf Tisza Kálmán, Lovassy Ferenc, Papp János, Markovits Károly, dr. Móricz Ernő, Kondor Mihály, Jancovics Jenő, Wallner Ödön, Hegyessy Márton. Az ülés első tárgya volt az alispán július havi jelentése, melyet Miskolczy alispán távolléte miatt Keszthelyi Zoltán jegyző olvasott fel. Ennek megtörténte után a pénzügyi jelentés következett, melynek főbb részletei a következők: Egyenes adó címén az elmúlt június hónap 16115 kor. és 71 fill. folyt be. Hadmentességi adó címén 514 kor, jogilleték címén 107092 kor. és 61 fill. Fogyasztási és italmérési adó címén 358316 kor. 19 fill., bélyegjövődék 62498 kor. 24 fill., dohányjövődék címén 253181 kor. 50 fill. A fenti számadatok szerint az adók befizetése igen kedvező volt július havában, amennyiben annak minden tételét összehasonlítva a júniusi betételekkel szaporulat mutatkozik. A pénzügyigazgató jelentésének tudomásul vétele után dr. Móricz Ernő főorvos terjesztette elő az egészségügyre vonatkozó je-

lentését, mely kielégítő. Ugy szintén meglehetősen volt az állategészségügy is, kivéve a hó utolsó napjait, amikor a sertésvész több helyen lépett föl. Több lényegtelen ügy elintézése után az ülés 12 órakor ért véget.

* **A festőmunkások kiáltványa.** A nagyváradai szocialista vezérek buzgalommal gondoskodnak arról, hogy Nagyvárad ne legyen soha sztrájk nélkül. Ha az egyiket sikerül megszüntetni, már készen van egy újabb sztrájk. A szobafestő és mázoló munkások valami csekély dologból kifolyólag bojkottot mondtak ki Ungerleider Hermann szobafestőre. Ebből igen sok keblematlenség kerekedett, mire a festőiparosok összessége elhatározta, hogy az összes festőmunkásokat kirázzák a munkából. A megkísérelt békéltetési tárgyalás nem sikerült s így az iparhatóság újból megkísérli a békéltetést. A nagyváradai festőmunkások szervezőbizottsága egy kiáltványt bocsájtott ki a nagyközönséghez, hogy ők békés uton akarták a kiegyezést, de az összeütközést az iparosok provokálták azért, hogy a munka árát az építésszel és a közönséggel szemben feljebb emelhessék. Kijelentik a munkások, hogy még ezen a héten várnak s ha nem sikerül a békés kiegyezés, úgy a jövő héten meg fogják alakítani a nagyváradai festőmunkások közkereseti társaságát.

* **Tiszteletdíjak a kiállításra.** A Nagyváradon szeptember hónapban rendezendő mezőgazdasági kiállítás végrehajtó bizottsága elhatározta, hogy telkéri a vármegye ragybirtokosait, miszerint a kiállításra jutalomdíjakul tiszteletdíjakat adományozzanak. Telegdi József a gyümölcsészeti kiállításra tűzött ki egy csinos tiszteletdíjat, melyet már be is küldött a kiállítás bizottságához. Ezen tiszteletdíj: egy csinos gyümölcs tál, mely Huzella M. fő-utcai üzletének kirakatában megtekinthető.

* **A bikácsi aratómunkások sztrájkja.** Tegnap számunkban megemlékeztünk arról, hogy a bikácsi aratómunkások közül huszan szerződészegés miatt el lettek itélve 10—10 napi elzárásra. A munkásokat a csendőrség a nagyváradai kir. ügyészséghez szállította be, hol a munkaadó megbízottja és a munkások közt az egyezés tovább tartott. Mint értesülünk, a sztrájkoló 20 munkás megelégette a rabkosztot és megígérték, hogy azonnal munkába állanak. E kijelentésükre rögtön szabadlábra lettek helyezve és kimentek Bikácsra, hol a félbehagyott munkát ismét elkezdték. Remélhetőleg nem fogják ismét engedni magukat félrevezetni a lelketlen izgatóktól.

* **Eső kellene.** A két száraz esztendő után, úgy látszott ez évben kedvező időjárás lesz a vegetációra. Eddig meg is felelt a természet ezen várakozásnak. Ugy a tavasszal, mint a nyár első felében elegendő csapadék volt a növényzetre. Most azonban már nagyon kellene az eső; a föld ki van száradva s a vetemények már is sinyik a szárazságot. A tengeri pompás termést ígért, azonban éppen most fejlődnek a szemje, amire nagyon szükség az eső. A szőlőre szintén jótékony hatással lenne egy kis jó, esendes esőzés.

* **A kivándorlás Fiume felé.** Az utóbbi időben tetemesen megsaporodott a kivándorlók száma. E szaporulat a sok félrevezetésnek és rábeszélésnek tulajdonítható, melyet a különböző társaságok terjesztenek. A belügyminiszter erre vonatkozólag tegnap körrendeletet küldött minden vármegye törvényhatóságának. E körrendelet egy ilyen társaság munkakörét szorítja összebb. Ugyanis az Adria m. kir. tengerhajózási részvénytársaság mint a Cunard helyettese a törvényhatóságokhoz oly átiratot intézett, melyekben a fiumei utirány előnyeit ismertető figyelmeztetéseket kérte a

társaság terjeszteni. Tekintettel arra, hogy e terjesztés a törvényen által meg nem engedett cselekedetet képez, a belügyminiszter elrendeli, hogy a fenti figyelmeztetés csakis oly egyéneknek adható ki, kik erre a kivándorlási utlevél megszerzése által jogosítva vannak.

* **A Fekete-Körösök védgátja.** A fekete-köröszi ármentesítő társulat Feketebátor és Feketetót községek határán elfolyó Köröspartján gátakat akar emelni. E terv kivitele kissé huzamos időre nyult mivel a létesítendő gát részint a községek, részint pedig magántulajdonosok birtokán lesz felépítve. A helyek kisajátítása pedig miniszteri jóváhagyást igényel. E jóváhagyás tegnap jött le a földmivélségi minisztertől, mely után rövid idő múlva megkezdik a gátak építési munkálatait.

* **A marosvásárhelyi sikkasztás.** Hirt adtunk már arról a nagy sikkasztásról, mely a marosvásárhelyi vasuti pénztárban történt. Tudósítónk táviratozza, hogy Gerely Árpád marosvásárhelyi vasuti pénztárnok, mint az eddigi vizsgálat kiderítette, körülbelül 33.000 koronát sikkasztott. A marosvásárhelyi rendőrség tegnap az összes határszéli rendőrséget táviratilag értesítette a sikkasztásról és Gerely személyleírásáról. A sikkasztó pénztárnok 30 éves, magas, barna szemű és bajusszu, szálas ember, borotvált arcu. Hat év óta szolgált Marosvásárhelyen. Pontos és igen szorgalmas tisztviselőnek ismerték, akit a meggazdagodás vágya üldözött. Különböző vállalatokba bocsátkozott, bérletet tartott és máhával is kereskedett. Az állomás fizetését magához véve, amely egyéb hivatalos pénzzel együtt 30.000 koronát képviselt s többé nem jött hivatalába. Tegnap reggel, mivel nem jelent meg a szolgálatában, az állomásfőnök délelőtt 10 órakor a lakására küldött, de már nem találták otthon. Azonnal telefonáltak a kolozsvári üzletvezetőségnek és Balla állomásfőnök a rendőrségen jelentést tett. Lakását és a hivatalos helyiséget Péterfy rendőrfogalmazó átvizsgálta. Iróasztalán dr. Kász Károly szerkesztőhöz címzett négyoldalas levelet találtak, amelyben elmondja, hogy előtte csak két ut állott: agyonlőni magát vagy megszökni. Ő ez utóbbit választotta, mert családja érdekében ezt célszerűbbnek látta Szökésére, úgy látszik, előre elkészült. A rendőrségnél július 25-én Európára szóló utlevelet váltott. A tegnapelőtti nyáradszeredai hetivásáron marháit eladta, váltókra pénzt szerzett és a marosvásárhelyi cukorgyártól répatermésére előlegül 6000 koronát vett fel. Magával vitt tehát körülbelül 50—60.000 koronát. Az eddigi nyomozás szerint hétfőn délután fél 6 órakor indult Brassó felé. A sikkasztónak négy gyermeke van. Családját apósa pártfogásába ajánlotta. A vasuti sztrájk alkalmával Gerely vezetőszeretpet vitt.

* **Járvány.** A cséffai járás főszolgabírája az alispánhoz ítézett egyik jelentésében tudatja, hogy Mezőgyán községben a hőkhurut szörványosan lépett fel. Az élesdi pedig arról tesz jelentést, hogy a járásához tartozó Rév községben a hasihagymáz fertőző betegség lépett fel szintén szörványosan. A két községben a legmesszebbmenő intézkedéseket megtették a betegség terjedésének megállítására.

* **Agyontaposta a saját szekere.** Alsó-dernai tudósítónk egy gazda tragikus haláláról ad hírt. Magelán György 50 éves gazdálkodó tegnap délelőtt gabonát szállított szekeren. A zsákokkal megrakott szekér tetejére ő maga is felült. Utközben az a zsák, melyen Magelán ült, megmozdult és az ember a lovak közé esett, még pedig oly szerencsétlenül, hogy a szekér kerekei a testén keresztül mentek. A

lovak észrevették, hogy gazdátlanul ballagnak, megállottak. Az így álldogáló lovakat az arra járó emberek a község házára hajtották és gazdájának keresésére indultak. A szerencsétlen embert ott találták meg az uton a felismerhetetlenségig összezuzott fejével és testtel. Az esetről jelentést tettek a kir. ügyészségnek is, mely konstatació, hogy büntény nem forog fenn.

*** Milyen idő lesz? A Meteor írja:** A jövő augusztus havának csomópontjai: 1., 4., 6., 12., 13., 15., 19., 20., és 27. napokra esnek, amelyek még elég nagyszámúak ugyan, de miután köztük csak a 6-iki hűvösebb, a többi pedig mind meleg jellegű, így a folytonos változásoktól mentebbek leszünk augusztusban, mint az elmúlt három hónapban voltunk. A legerősebb hatású csomópontok 6., 13., 20., és 27-ére esnek. A 6-iki hűvös, a többi meleg, a 20-diki és 27-diki ezenkívül még zivataros vagy viharos jelleggel Augusztus jó szőlőérlelő hónapnak ígérkezik különösen, ha a várható nagyobb napkitörések is bekövetkeznek.

TÁVIRATOK.

Wlassics Gyula szabadságon.

Budapest, augusztus 1. (Saját. Tud. Táv.) Wlassics Gyula, a közigazgatási bíróság elnöke, tegnap kezdte meg szabadságát. Wlassics e hó vége felé, 21--22. táján, megszakítja szabadságát, hogy elköltözhessen azon a tanácsülésre, a melyben a darabont-aktákat tárgyalni fogják.

Öngyilkos polgármester.

Budapest, augusztus 1. (Saját tud. táv.) Dobsináról jelentik: A város polgármestere ma hajnalban lakásán forgópisztolyal szíven lölte magát. Öngyilkossága oka ismeretlen. A polgármestert a város közönsége felette becsülte és szerette. Hivatalát megvizsgálták és ott mindent rendben találtak. A város részvéte általános.

50 baleset és öngyilkosság egy éjjel.

Budapest, aug. 1. (Saját tud. táv.) Az elmúlt éjjel a fővárosban több mint 50 baleset és öngyilkosság történt. Több villamos elgázolás és más természetű szerencsétlenség, de a legtöbb eset öngyilkosság.

A sziléziai királygyakorlatok.

Bécs, augusztus 1. (Saját tud. távirata.) A bécsi helyőrség legnagyobb része tegnap elhagyta az osztrák fővárost és elindult Sziléziába, ahol összesen a király jelenlétében nagy hadgyakorlat lesz.

IRODALOM.

A Közigazgatási Döntvénytár f. évi augusztus 1-én megjelent 15. számában dr. Dolenc József folytatja »A vadászati jog, különös tekintettel a községi vadászterületi bérletekre« című monografiáját. A fölapon érdekes tájékoztató cikk van arról, hogy minő eljárás követendő »A községi kölcsönök felvétele« körül, Kiss Árpád pedig »Brassó vármegye szabályrendeleteinek gyűjteményét« ismerteti. A »Döntvénytári rész« tele van a minisztertanácsnak, a közigazgatási bíróságnak elvi határozataival, melyek a törvényhatósági, községi választásokra, jelölésekre, a községi alkalmazottak adózáira stb. vonatkoznak. A »Gya-

korlati Közigazgatási Könyvtár és Döntvénytár előfizetési ára egész évre 12 korona. Budapest, VIII., József-körút 74. sz.

EGYESÜLETEK.

Vendéglősök gyűlése. A nagyváradai szállodások, vendéglősök, kávéosok és korcsmárosok ipartársulatának t. tagjait ezuton is felkérjük, hogy az 1906. évi augusztus 2-ik napjának délután 3 órájára a Zöldfa-szálloda emeleti kis termébe kitűzött rendkívüli közgyűlésre annyival inkább megjelenjenek, mert az tekintet nélkül a megjelentek számára most már megfog tartatni. Tárty: A szakiskola szervezeti szabályzata. *Czeglédy Sándor* elnök *Sarkadi József* titkár.

REGÉNYCSARNOK.

Gyorgyejev Foma.

Írta: Gorkij Maxim 111.

Foma, mikor a hajóra jött, egyre figyelte a kereskedőket. Az ima alatt mindenki meghatott arcot vágott; áhítatosan imádkoztak, nagyokat sóhajtottak s meghiúsítottan néztek az ég felé. Foma hol az egyiket, hol a másikat nézte s arra gondolt, hogy mi minden rosszat tettek már ezek életükben. S valamennyire azt kellett mondania, hogy nagyon sok rosszat, nagyon sok aljasságot tettek s sok bünt követtek el.

— Csupa csaló — gondolta Foma s iparkodott erőt gyűjteni ebből a megfigyeléséből. Most köhécselni, sóhajtozni kezdtek s mind oda toltak a papok köré s úgy álltak ott, mint egy fekete kövekből épült erős fal.

— Hogy tettetik magukat — gondolta Foma.

A mellette álló Gustesin Pavlin csak néhány hónappal ezelőtt tette tönkre félbolond bátyjának gyermekeit s most olyan áhítatosan imádkozott s egyre ezt mondta:

— Oh, uram! Szigorúságod ne lásson át lelkemben s ne büntess engem nagy haragodban...

Foma érezte, hogy ez az ember hisz az Istenben.

A kereskedők most keresztet vettek s minden arcon látszott, hogy hisznek ezek az emberek.

Foma egyre figyelte őket s egyre szilajabban várt egy alkalomra, hogy rájuk mondhasa, hogy álszentekedők, habár hisznek is Isten létzésében.

Most az asztalhoz ültek s Foma hallotta, amint a házigazda edeskes hangon kínálhatta vendégeit:

— Uraim! kérem! Mindenki tetszése szerint! Minden van... mindenki számára van... külföldi, belföldi, orosz... Mit tetszik az uraknak? Ki parancsol csigát? Indiai csigát...

— Mit iszol? — kérdezte Majakint a szomszédja?

— Nem szeretem a bort, adj egy kis kőménymagos pálinkát.

Foma az asztal végén ült s észrevette, hogy Majakin mindig ráfigyel.

— Ahá — gondolta — fél, hogy valami botrányt csinállok.

— Zénészek! a perzsa indulót!

— Várjátok! Játszjátok inkább...

— Rajta! Az Ur ott tent...

A hajó gépezetének zugása össze vegyült a zene hangjaival. A nagy lármából kihallatszott egy éles hang:

— Hát miért nem fizetted ki a váltót? Ha száz évig élek, akkor sem teledem ez neked.

— Ugyan! Csak nem fogtok itt leszámolni egymással? — mondta valaki.

— Uraim! Beszédüket mondjanak...

— A zene — pszt!

— Jöjj el holnap a bankba, ott majd megmagyarázom, hogy miért nem fizetted ki a váltódat.

— Beszédüket!
— A zene hallgasson!
— Játszjátok: A zöld mezőn...
— Angolból...
— Nem! Majakin — szólj te!
— Azaz pástétom...
— Kérem! Kérem!
— Kezd el Majakin...
— Uraim! kedves, valóban kedves...
— És a Szép Helénában látta? Majdnem egészen meztelen volt.

— Várjatok hát. Majakin, kérlek...
— De engedelmet, én már öreg vagyok. A nyelvem nem kalapács...

— De ha szépen kérünk.
— No, tedd meg!
— Megválasztunk!
— Csönd! Uraim! Majakin beszélni kíván!
— Csönd!

— Tisztelt uraim! kezdte Majakin hangosan. Egyszer azt írják az újságok, hogy mi kereskedők nem akarunk tudni a kulturáról. Az írják rólunk, hogy vadak és műveletlenek vagyunk. Hát ugyan, mi az a kultura? En mint vén ember, nagyon rossz néven vettem, hogy így beszélnek rólunk. Kerestem ennek a szónak az értelmét s meg akartam találni, hogy mit jelent.

Majakin most szünetet tartott, végignézett hallgatóin s miközben diadalmasan mosolygott, így szólt:

— Vizsgálódásaim szerint ez a szó istenitést jelent, azaz szeretetet, a legnagyobb szeretetet a munka és életrend iránt. Ugy! — gondoltam — tehát ezt jelenti! A kultur-ember tehát olyan ember, aki szereti a munkát és a rendet... aki szereti, ha élete rendezve van, aki szeret élni, aki saját értékével s élete értékével tisztába van.

Majakin összerezgett. A kereskedők szótlannul néztek rá, minden arcon a kíváncsiság tükröződött.

— Ha pedig a kultura szó ennyit jelent — és csakugyan ezt jelenti — akkor azok az emberek, akik azt mondják rólunk, hogy mi nem vagyunk kultur-emberek: rágalmozók bennünket. Mert ezek a rágalmozók csak a szót szeretik, de nem annak értelmét, mi azonban a szó értelme szerint vagyunk kulture-emberek, mert szeretjük a munkás életet.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Sertésvész Bihar-Püspökiben.

A központi járás főszolgabírája tegnap jelentést tett az alispánnak, hogy a Nagyváradal szomszédos Bihar-Püspökiben sertésvész fordult elő.

Az eddig beérkezett főszolgabírói jelentések közt a jelenlegi az, mely a legnagyobb számú sertéspusztulást jelezte. Ugyanis Bihar-Püspökiben 26 esetben fordult elő a sertésvész.

E nagyarányu pusztulásról a földmívelésügyi miniszterhez is tett távirati jelentést a főszolgabíró. A megfertőzött község területére zárlat van elrendelve.

Értéktöze.

Budapest, augusztus 1.

Osztrák hitelrészvény	678
Magyar hitelrészvény	796
Leszámitoló bank	506
Rimamurányi	525
Osztrák-m. állam vasutirészvény	670
Közuti vasut	594
Városi villamos vasut	327.50

A gabonaföldes határideje.

Budapest, augusztus 1.

Buza okt. ápr. — — —	14.88 — 14.90
Rozs okt.-re — — —	12.50 — 12.52
Tengeri augusz. 1906 — —	12.56 — 12.58
Zab ápr.-ra — — —	— — —
Repcze aug.-ra — — —	32.50 — 32.70

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1906 aug. 1-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	113.—
Magyar koronajárdék 4%	— — —	95.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	— — —	85.20
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	95.40
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.—	—
Magyar gyermeknyorsjegy-kölcsön	— — —	207.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	— — —	155.—
Osztrák járadék papirban	— — —	99.50
Osztrák járadék ezüstben	— — —	100.25
Osztrák korona járadék	— — —	117.80
Osztrák járadék aranyban	— — —	99.45
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	1.59
Osztrák-magyar bankrészvény	— — —	17.10
Magyar hitelbank részvény	— — —	802.—
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	666.—
Osztrák magyar államvasuti részvény	— — —	661.50
Német birodalmi márka	— — —	19.10
London vista	— — —	117.35
Páris vista	— — —	24.20
20 márkás arany	— — —	95.50
20 frankos frankos (Napolendor)	— — —	23.46

Forgalmi kimutatás 1906 július 30—31.
Tiszta buza körülbelül 240 htl — Kétszeres buza 110 hltr Rozs 130 hltr Árpa 100 hltr Zab 80 hltr Tengeri 30 hltr burgonya 160 hltr.

Lábasjóságok Hizott sertés mintegy 92 félhizott 98 drb 2 évestől feljebb 270 drb 1 éves től feljebb 150 Süldő 146 drb malacz 135 drb. Vágó marha 90 drb Jármos ökör 300 drb Fejős tehén 286 drb borju 330 drb bivaly 29 drb. juh és kecske 42 drb Ló 712 darab

Marha ártáblázat 1906. évi jul. 30—31
1 pár I-ső rendű jármos ökör 800—910 korona.
1 pár II-od rendű jármos ökör 705—805 korona.
1 pár II-ad rendű jármos ökör 600—720 korona.
1 drb fejős tehén 185—400 kor., 1 drb vágó ökör 260—425 kor. 1 drb. vágó tehén 210—380 ökör
1 drb veres borju 42—60 kor. 1 drb. fél éves borju 65—92 kor., 1 drb egy éves borju 74—170 kor., 1 drb két éves borju 90—240 korona. 1 drb hizott sertés 120—124 kor., pár féléves sertés 35—56 kor., 1 pár egy éves sertés 70—85 kor. 1 pár két éves sertés 130—190 korona. 1 drb igás ló 170—340 korona. 1 pár ökrbőr 58—60 gor., 1 pár tehénbőr 42—52 kor. 1 pár borjubőr 10—20 kor., 1 pár lóbőr 18—26, korona.

A szerkesztésért felelős:
Dr. VUCSKICS GYULA.

Villa

uj, remek kilátással, közvetlen a város alatt, csekély készpénz-befektetéssel örökáron megszereshető. — Cim a kiadóban.

3045 Kj. szám.

Arverési hirdetemény.

Vonatkozással folyó hó 3-án közhírré tett árverési hirdeteményre, dr. Ardeleán Jusztin ügyvéd ur mint a Patta Manó örökösének megbizottja megkeresésére ezennel közhírré juttatom, hogy a Patta Manó hagyatéki tömegéhez tartozó, arany és ezüst órák, fülbevalók, láncok, fali órák és egyéb ingóságok nyilvános árverését 1906. évi augusztus hó 1-ső napjának d. e. 9 órájától folytatom az ingók árverése d. e. 9—12 és d. u. 3—6 órák között tart egymásutáni napokon a Fő utcán lévő Patta-féle üzlethelyiségben.

Mire a venni szándékozók ezennel meghivom.

Nagyvárad 1906. évi július hó 25-én.

Mezey Mihály.

kir. közjegyző.

Ügyes lapkihordónő
felvétetik a "TISZÁNTÚL," kiadóhivatalában

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám.

Művek
folyóiratok, hírlapok, vonalzatok, gazdasági nyomtatványok, egyházi, községi es egyéb hivatalos nyomtatványok, körlevelek, levélborítékok.

Elvállal és készít: iziéeses kivitelben mindennemű nyomdai munkákat jutányos árak mellett. Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek, számlák, falragaszok, bál meg hívók, táncrendek, etlapok, naptárak, palackfeliratok, névjegyek, gyászlapok stb. a nyomdai szakba vágó nyomtatványok készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.

